

08.07.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

ORTADOĞU-AFRİKA

Tahran'ın Avrupa'ya verdiği sürenin dolmasına saatler kala Ruhani'den mesaj... İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, ülkesine yönelik tüm yaptırımların kaldırılması halinde ABD'nin de aralarında olduğu ülkelerle yeni bir başlangıç yapabileceklerini belirtti. İran Cumhurbaşkanlığından yapılan açıklamaya göre, Ruhani ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron yaptıkları telefon görüşmesinde nükleer anlaşmayı ele aldı. ABD'nin nükleer anlaşmadan çekilmesinden sonra yaptırımlara rağmen anlaşmanın korunması için İran'ın 14 ay "stratejik sabır" gösterdiğini Fransız mevkidaşı Macron'a aktaran Ruhani, Tahran'ın nükleer anlaşmadaki taahhütlerini kısmen durdurma kararının anlaşmanın korunması için alındığını ifade etti.

Arap Koalisyonu: Husilerin Suudi Arabistan'a gönderdiği İHA'yı düşürdük... Arap Koalisyonu Sözcüsü Albay Turki el-Maliki yaptığı yazılı açıklamada, Husilerin Yemen'in başkenti Sana'dan Suudi Arabistan'a doğru yönlendirdiği İHA'nın, koalisyon güçleri tarafından Yemen topraklarında düşürüldüğünü bildirdi. Husilerin hedeflerin başarıyla vurulduğuna yönelik iddialarını yalanlayan Maliki, hava savunma sistemiyle gönderilen İHA'nın Suudi Arabistan hava sahasına girmeden etkisiz hale getirildiğini savundu. Maliki, "Husiler, sürekli ve ümitsizce sivilleri hedef alıyor. Saldırılarını önleyecek ve saldırı kapasitelerini etkisiz hale getireceğiz." açıklamasını yaptı.

İran, nükleer anlaşmayla belirlenen uranyum zenginleştirme sınırını aşacağını duyurdu... İranlı yetkililer, 2015'te uluslararası bir nükleer anlaşma ile belirlenen ve tarafların üzerinde mutabık kaldığı uranyum zenginleştirme seviyesini artıracaklarını belirtti. Bu, anlaşma ile belirlenen 3.67 zenginleştirme oranının aşılabacağı anlamına geliyor. İranlı üst düzey yetkililer bir basın toplantısında, 2015'te 6 ülke ile imzaladıkları nükleer anlaşma ile belirlenen

sınırlandırmalara, uyma seviyelerini her 60 günde bir düşürmeye devam edeceklerini söyledi. İranlı yetkililer uluslararası anlaşma ile belirlenen uranyum zenginleştirme seviyesinin gün içerisinde aşılabileceğini söyledi, ancak uranyumun hangi oranda zenginleştirileceğine ilişkin bilgi vermedi.

Netanyahu'dan AB ülkelerine 'İran'a yeni yaptırımlar uygulama' çağrısı... Haftalık olağan kabine toplantısında konuşan İsrail Başbakanı Netanyahu, İran'ın 2015'te imzalanan nükleer anlaşmanın şartlarına uymayacağını açıklamasının 'oldukça tehlikeli' bir adım olduğunu söyleyerek, AB ülkelerine İran'a ek yaptırım uygulama çağrısında bulundu. İran'ı, uranyumu belirli bir seviyenin ötesinde zenginleştirmeyeceği sözünü çiğnemekle suçlayan İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu, "Almanya, Fransa ve İngiltere yönetimindeki arkadaşlara seslenmek istiyorum. Bu anlaşmayı siz imzaladınız ve onlar (İran) bu adımları atarsa ciddi yaptırımlar uygulanacağını söylediniz. Bu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararıydı. Neredesiniz?" dedi. Netanyahu, İran'ın atom bombası yapmayı hedeflediğini iddia ederek, "Uranyumun zenginleştirilmesi tek bir nedenle yapılır. O da atom bombası yapmak için" diye konuştu.

Husilerden açıklama: Balistik füze ve İHA üretiyoruz... Yemen'deki Husiler tarafından, Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon güçleriyle mücadele etmek için 'yeni balistik füzeler ve insansız hava araçları (İHA)' üretildiği açıklandı.

Umman Dışişleri Bakanı, Şam'da Suriye Devlet Başkanı Esad ile görüştü... Umman Dışişleri Bakanı Yusuf bin Alevi, Suriye'nin başkenti Şam'a gerçekleştirdiği sürpriz ziyaret kapsamında Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad ile bir araya geldi. Umman resmi haber ajansı ONA'da yer alan habere göre, Dışişleri Bakanı Bin Alevi, Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad ile başkent Şam'da görüştü. Görüşmede, ikili ilişkiler ve bu ilişkileri geliştirme yollarının yanı sıra bölgedeki güvenlik ve istikrarı yeniden sağlamak için sarf edilen çabaların artırılmasına ilişkin meselelerin ele alındığı kaydedildi.

Zarif: Nükleer anlaşma kapsamında sahip olduğumuz yasal yolları kullanmaya devam edeceğiz... İran Dışişleri Bakanı Zarif, ABD'nin 'ekonomi terörizmine' karşı ülke çıkarlarını korumak için yasal yolları kullanmaya devam edeceklerini bildirdi. İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, Twitter hesabından, ülkesinin beklentilerinin yerine getirilmediği

gerekçesiyle anlaşma çerçevesindeki taahhütlerinden bazılarını riayet etmeme kapsamında 60 günü içeren '1'nci Adım' eylem planı süresinin sona ermesinin ardından bugün başlatılan '2'inci Adım' eylem planıyla ilgili paylaşımda bulundu. Dışişleri Bakanı Zarif, "İran, bugün, nükleer anlaşmanın 36'ncı maddesine dayanarak (anlaşmayı) iyileştirici adımları barındıran ikinci aşamaya geçiyor. ABD'nin ekonomi terörizmi karşısında çıkarlarımızı korumak için nükleer anlaşma kapsamında sahip olduğumuz yasal yolları kullanmaya devam edeceğiz" ifadelerine yer verdi. Söz konusu adımların İngiltere, Almanya ve Fransa'yı kastederek üç Avrupa ülkesinin anlaşmaya uyması halinde geri çekilebileceğini belirten Zarif, "ABD'nin anlaşmadan çekilmesinden sonra nükleer anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerini uygulamada başarısız olan Avrupa ülkeleri, İran'ın 36'ncı madde kapsamında aldığı iyileştirici önlemleri en azından siyasi olarak Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunda desteklemelidirler" dedi.

Cezayir'de muhalefet diyalog için şartlarını açıkladı... Cezayir'de muhalefet, geçici Cumhurbaşkanı Abdulkadir bin Salih'in başlattığı diyalog girişimine katılmak için şartlarını açıkladı. Çeşitli siyasi parti ve akımlardan 500 kişinin katıldığı kongrenin ardından yazılı bildiri yayımlandı. Bildiriye göre, ulusal diyalog çalışmalarının bağımsız uzlaşi heyeti tarafından yürütülmesinin zorunlu olduğu konusunda ortak kanaate varıldı. Diyalogda eski Cumhurbaşkanı Abdulaziz Buteflika'nın beşinci kez adaylığına destek vermeyen tüm siyasi kişi ve gruplarla iletişime geçilmesi çağrısı yapıldı. Eski rejimden birçok ismin henüz kurumların başında olduğuna dikkat çekilen bildiride, bunların yerine üzerinde uzlaşi bulunan kişilerin getirilmesi, eski dönemde adı yolsuzluklara karışan kişilerin görevden uzaklaştırılması ve seçimlerin hazırlanması için teknokrat hükümetinin kurulması istendi.

Sudan'ın darbe yönetimi: Suudi Arabistan ve BAE'nin yardımlarını henüz kullanmadık... Sudan Askeri Geçiş Konseyi Başkan Yardımcısı Orgeneral Muhammed Hamdan Daklu Hmidti, Suudi Arabistan ve BAE'nin Sudan'a sunduğu 3 milyar dolarlık yardım paketine henüz 'dokunulmadığını' söyledi. Sudan Askeri Geçiş Konseyi (AGK) Başkan Yardımcısı Orgeneral Muhammed Hamdan Daklu Hmidti, başkent Hartum'un doğusundaki El-Hac Yusuf bölgesinde halka yaptığı konuşmada, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) tarafından verilen yardımın henüz kullanılmadığını ve bunun halen Merkez Bankası'nda tutulduğunu ifade etti.

Libya'daki Mitiga Uluslararası Havalimanı'na düşen roketler nedeniyle uçuşlar durdu...

Libya'nın başkenti Trablus'daki Mitiga Uluslararası Havalimanına roketler düşmesi sonucu uçuşlar durduruldu. Libya'nın başkenti Trablus'taki Mitiga Uluslararası Havalimanı'na ülkede devam eden çatışmalar nedeniyle roketler düştü. Roketlerin düşmesi nedeniyle havalimanında uçuşlar durduruldu. Olaylar sırasında 3 African Airlines çalışanı yaralandı. Düşen roketler nedeniyle uçakların başka havalimanına yönlendirildiği ifade edildi.

Mısır'da yatırım yapan yabancılara vatandaşlık verilecek... Mısır Meclisi, hükümet tarafından sunulan ve ülkede yatırım yapan yabancılara vatandaşlık verilmesini öngören yasa tasarısını prensipte onayladı. Ülkede gayrimenkul satın alan, yatırım projesi geliştiren ya da Merkez Bankası'nın özel hesabında hesap açan her yabancıya Mısır vatandaşlığı verilmesini öngören yasa tasarısı Meclis'te onaylanarak Danıştay'a gönderildi. Tasarının, yasalaşması için Meclis Genel Kurulu'nda nihai oylamaya sunulması gerekiyor.

İran Savunma Bakanı Hatemi'den İngiltere'nin İran petrol gemisini alıkoymasına sert tepki...

İran Savunma Bakanı Emir Hatemi, İngiltere'nin ülkesine ait ham petrol yüklü bir tankere Cebelitarık Boğazı'nda el koymasının tehdit edici ve yanlış bir eylem olduğunu ifade etti. Geçtiğimiz perşembe günü, İngiltere'ye bağlı Cebelitarık'taki özerk yönetim, Suriye rejimine ham petrol taşıyan bir gemiye, Avrupa Birliği'nin (AB) Suriye'ye uyguladığı ambargoları ihlal ettiği gerekçesiyle el koymuştu. İran Dışişleri Bakanlığı, söz konusu tankerlin Suriye'ye gitmediğini belirterek, "Haksız şekilde alıkonulan tankerle ilgili yasal ve diplomatik çözümlere" başvurulacağını açıkladı. Panama bandıralı tanker Cebelitarık Boğazı'ndaki polis ve gümrük birimleri tarafından durdurulmuştu. Operasyona İngiliz Kraliyet Donanması da destek vermişti. Geçen cuma günü Cebelitarık Yüksek Mahkemesi tankerlin 14 gün boyunca alıkonulmasına karar vermişti. İran Uzmanlar Meclisi Üyesi Ayetullah Muhammed Ali Musevi, İngiltere'ye bağlı Cebelitarık özerk yönetiminin İran'a ait petrol tankerini alıkoymasına misilleme yapabileceklerini söyledi.

AVRUPA – AB

Yunanistan'daki erken seçimden çıkan sonuç... Yunanistan'da erken seçimin galibi Yeni Demokrasi lideri Kiriakos Miçotakis oldu. Meclis'te salt çoğunluğa ulaşan parti tek başına

iktidara geliyor. SYRIZA lideri Aleksis Çipras rakibini tebrik etti. Harvard mezunu 51 yaşındaki ND lideri Kiryakos Miçotakis, ilk mesajında işsizlikle mücadele edeceği ve ekonomik krizin devam ettiği ülkesinin sesini Avrupa'da daha güçlü duyuracağı sözünü verdi. Yenilgiyi kabul eden SYRIZA lideri Aleksis Çipras, yoluna ana muhalefet partisi olarak devam edeceklerini söyledi. Resmi olmayan sonuçlara göre aşırı sağcı Altın Şafak yüzde 3'lük seçim barajına takılırken, diğer milliyetçi popülist parti Yunan Çözümü meclise giriyor.

ABD

ABD, Almanya'dan Suriye'ye asker göndererek Amerikan askerlerinin bir kısmının yerini almasını istedi... ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey, Suriye ile ilgili görüşmeler yapmak üzere Berlin'deydi. Burada Alman basınına konuşan Jeffrey, "Almanya'dan Suriye'ye asker göndermesini ve bizim oradaki askerlerimizin bir kısmının yerini almasını istiyoruz" dedi. Bu ayın sonuna kadar Almanya'dan bir yanıt beklediklerini de ekledi. ABD Başkanı Donald Trump, 2018 sonunda ABD'nin Suriye'de IŞİD'i tamamen ortadan kaldırdığını ve askerlerini çekeceğini duyurmuştu. Suriye'nin kuzeydoğusunda bulunan yaklaşık 2 bin Amerikan askerinin bir kısmı çekildi. Jeffrey'e göre ABD, IŞİD'le mücadele koalisyonundaki ülkelerden, çekilmenin ardından bölgede güvenliği sağlamak için destek istiyor.

Trump, yazışmaları basına sızan İngiltere'nin Washington Büyükelçisi için "İngiltere'ye iyi hizmet etmedi" dedi... İngiltere'nin ABD Büyükelçisi Kim Darroch'ın sızan elektronik postalarında, Donald Trump yönetimi, beceriksiz, özgüvensiz olarak tanımlanıyor. Mail on Sunday gazetesinin yayımladığı yazışmalarda, Beyaz Saray'ın bölünmüş yapısına da dikkat çekiliyor. Kim Darroch'ın yazışmalarında, ABD Başkanı Donald Trump'ın gözden çıkarılmaması gerektiği uyarısı da yer alıyor. İngiltere Hükümeti, elektronik postaların basına sızdırılmasıyla ilgili inceleme başlattı. İngiltere Dışişleri Bakanı Jeremy Hunt, basına sızan e-postalarda yer alan ifadelerin, Büyükelçi Kim Darroch'ın "kişisel görüşlerini yansıttığını," İngiltere hükümetinin duruşunu yansıtmadığını söyledi.

RUSYA

Ukrayna'dan Rusya'ya 'Montrö ihlali' suçlaması... Ukrayna medyasının aktardığına göre, Ukrayna Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada, Rus denizaltılarının Karadeniz'deki etkinliğine dikkat çekiliyor. Ukrayna Genelkurmay Başkanlığı Sözcüsü Leonid Zalyubovski, "Rus gemiler, onarım bahanesiyle, Türkiye'nin sorumluluğundaki İstanbul Boğazı'ndan geçiş konusunda Montrö Anlaşması'nı ihlal ediyor" dedi. Ukrayna Dışişleri Bakanlığı konuyla ilgili Türkiye'ye bilgi verdiğini belirten Zalyubovski, Rusya'nın teknik bakım bahanesiyle Akdeniz'e denizaltı yığınağı yaptığını, bunun da Montrö Anlaşması'na aykırı olduğunu savundu.

TÜRKİYE

Merkez Bankası'ndaki görevden alma sonrası, Dolar kuru 5.82 seviyesinin üzerine gördü... Merkez Bankası'nda Murat Çetinkaya'nın, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle görevden alınarak yerine yardımcısı Murat Uysal'ın atanması sonrası, dolar, TL karşısında değer kazandı. Asya piyasalarında işlemlerin başlamasıyla TL, ABD Doları karşısında yüzde 4'e yakın değer kaybetti ve Dolar/TL kuru 5,82 seviyesinin üzerine çıktı. Ardından kayıpların bir kısmı telafi edildi. Türkiye'de bankalararası işlemlerin başlamasıyla birlikte TL'nin Dolar karşısındaki değer kaybı yüzde 2,30'a indi. Kur 5,75 seviyesinin üzerinde işlem görüyor. Dolar kuru geçen haftayı 5.6280 seviyesinde kapatmıştı

ASYA

Hong Kong'da protestocuların yeni hedefi Çin anakarası ile bağlantıyı sağlayan tren istasyonu... Çin'in Hong Kong Özel İdare Bölgesi'nde zanlıların Çin'e iadesini kolaylaştıran yasa tasarısını protesto etmek için başlatılan gösteriler bugün de devam ediyor. Binlerce gösterici Çin anakarası ile hızlı tren bağlantısını sağlayan istasyonda toplandı. Hong Kong polisi, yürüyüşün bitiş noktası olan Batı Kawloon bölgesindeki tren istasyonunda güvenlik önlemlerini arttırdı. İstasyonda bilet satışları durdurulurken, giriş ve çıkışlar birer kapıyla sınırlandırıldı. Kapalı bölümlerin önüne içi su dolu plastik güvenlik bariyerleri yerleştirildi.

21. YÜZYIL TÜRKİYE ENSTİTÜSÜ